

ИЗДАВАЊЕ УТОРКОМ, ЧЕТВРТОМ И СУБОТОМ.
ПРЕДПЛАТА: на Краљевину СХС
мјесечно Д 15; тромјесечно Д 40;
на Италију мјесечно дигра 6; по
једини број 30 центенима. Огласи
по цјенику. Поједини број Д 150.

ДАЛМАТИНСКИ РАДИКАЛ

Поштарина плаћена у готову.
Издаје: Окружни Одбор Народне
Радикалне Странке у Шибенику.
Одговорни уредник: Шпиро Такић.
Телефон број 60.
Штампа: Нова Штампарија - Шибеник.

Година II.

ШИБЕНИК, субота 24. марта 1923.

Број 68.

Radikalna Stranka na hrvatskom Primorju.

Razlozi zašto nije polučen bolji uspjeh kod izbora. -- Borba petorice protiv jednoga.

Nebriga i nerad dosadanih poslanika gg. Tomljenovića i Kučića, koji se za razvitak Primorja nisu brinuli, natjerala je jedan dio primorskog naroda, da se obrati na Narodnu Radikalnu Stranku i da od nje potraži pomoći i zaštite, da se može na vlastitoj svojoj grudi razvijati i da može naći rada i zarade, radnik, mali obrtnik, trgovac, industrijalac itd. Stvorila se organizacija u Bakru, Bakarcu i djelomice na Sušaku, koje su odpočele svoj rad za dobrobit naroda i države te u kratko vreme upoznale centralnu vladu za potrebe Primorja, koje potrebe je vlada i dobro razumela i shvatila. U kratko vreme opazilo je Primorje, da su te organizacije polučile priličan uspjeh u interesu naroda i države. Trgovачки svet tražio je državnu poštu, — dobio ju je za mesec dana. Tražila se izgradnja obale i nakon dva tri meseca, ta se odpočela graditi. Trebalo je popraviti put od stanice do pristaništa u Bakru i to se uredilo. Nautička škola bila bi još danas na ruglo države i naroda neuređena, da se nije radikalna stranka u Bakru za nju pobrinula, pa se i ta uredila. Tražio se kolosek na Vitoševu (sv. Kuzam) i taj se gradi. Tražila se željeznička veza sa morem u luci Bakar i tu je radikalna stranka poduzela korake, da poduzetništvo Dewis dobije koncesiju i ovo poduzetništvo za kratko vreme odpočeti će sa gradnjom željeznice.

Primorski narod, — kojega su sve stranke do sada zavaravale sa lepim obećanjima, koja su ostala samo obećanja, počeo je simpatizirati sa radikalnom strankom, — u kojoj je za svoj ekonomski razvitak našao razumevanja, — i počeo se sve više približavati toj stranci.

Rečki i Sušački kapital, koji su jakost te stranke osetili, počeli su odmah voditi kampanju najprije novinsku putem »Primorskog Novog Listaa«, a kada su raspisani bili izbori, organizirahu protiv narodne radikalne stranke, drugu političku stranku pod imenom »Jugoslavenska nezavisna lista« i postaviliše za kandidate poznate političke ličnosti Trinajstića, Tomljenovića i Kučića.

Kada je započela ogorčena izborna borba, bacila je ova stranka izbornu parolu među neuki narod »Tko glasuje za radikale, taj glasuje za Veliku Srbiju«, a tko glasuje za Tomljenoviće listu, taj glasuje za »Veliku Jugoslaviju«. Da omalovaže važnost polučenog uspeha radikalne stranke u Primorju u ekonomskom pogledu bacila je parolu: »Prodali ste se Srbima, oni Vas varaju, jer ovo što se radi to je samo izborni bluff i radići će se tako dugo dok izbori traju, a onda će sve prestati«. Te nabačene nedostojne parole servirao je javnosti dnevno »Primorski Novi List«, koji je na taj način pravio novinski teror na javnost, te joj prikazivao dnevno laž za istinu a istinu za laž. Taj isti list nije se niti tim zadovoljio, već je počeo napadati i grđiti stranku, napadati na ugled i poštenje pojedinih ljudi, koji su u radikalnoj stranci, a sami pako nekogi Bakarski gradjani, koji se bore protiv interesa Bakra i ostalog primorja za Rečki i rečki kapital, poveli su socijalni bojkot protiv svih onih za koje su znali, da ozbiljno u radikalnoj stranci rade te

ih izvršavali na svakom mjestu smjehu i izrugavanju. Kad su uvidili, da radikalna stranka prelazi preko svega toga i da se na to niti ne obazire, već dalje da provodi svoju organizaciju, trebalo je toj stranci zadati poslednji udarac sa terorom na sve strane, moralno i materijalno. Rečki kapitalisti, zatim Eskomptna banka, Primorska banka, dadoše se na posao i sada su počeli praviti presiju i teror na svoje dužnike, uskraćivati pozajmice, odkazivati kredite, prečiti se činovništvu sa odstupom iz službe, a Jadranska plovitba indirektno uplivala na svoj personal i sada su stavili celi aparat protiv naše partije. Zadnjih mesec dana bacilo se 100 agitatora sa automobilima, fijakerima, željeznicom itd. po kućama, selima i opštinama, priregljuje razne pijače, peći janjice i narod organizovati protiv naše partije govoreći, da niti jedan čestiti Primorac nesmije da glasuje za radikale i tko glasuje za radikale, da je izdajica Jugoslovenstva i da niti jedan čestiti Hrvat nema mesta u radikalnoj stranci. Kroz celi mesec dana pre izbora vodila se takova nečasna agitacija protiv radikalne stranke sa strane »Jugoslavenske nezavisne liste«, kojoj se pridružila demokratska stranka, Radićeva, klerikalna i komunistička, da je protiv naše partije stajalo pet stranaka.

Kako smo mogli iz pouzdanog izvora doznati, »Jugoslavenska nezavisna lista«, samo da ona pobedi, nije joj bilo dosta što se je služila raznim terorima i na stranku i na pojedince i ona je morala pokazati svoju moć i sa novcem, jer kako se općenito pogovara, plaćali su se pojedini glasovi sa 100—500 dinara, a odkuda? Mi smo većito narod upućivali, da se organizira protiv velikog Rečkog i Sušačkog kapitala, koji se bori, da se promet i trgovina svede na Reku, i da se mi nemamo čime boriti protiv tolikoga kapitala već sa narodnom masom, ali primorski narod i ako je svestan i voli ovu državu i za jedinstvo je, on više veruje u laži nego u istinu te većito viče, da ga vara svaka stranka a sam neće da vidi, da on sam sebe vara i da neveruje nišu onomu što svojim očima vidi.

Kraj svih tih terora i napadaja nije im pošlo za rukom, da radikalnu stranku u Primorju sa političkog polja odstrane već dapače protivno, da je sada upravo izbila na površinu jezgra radikalne stranke koja zdravo i razborito misli i koja će nastaviti sada svoj rad podvostručenim silama, jer će narod napokon sam uvideti tko za njega radi a tko ga vara i za nos vuče. Već danas opažaju se znaci, da su mnogi pametniji ljudi uvidili, da su napravili jednu veliku glupost, što su se izvrgli ruglu i smehu, a najteže im je podneti rugalicu »Ambrelašici«. Ti isti ambrelašici doživili su u Bakru krah na svakom koraku, koji su oni poduzeli, a ako se ne osveste, pratiti će ih ista sudbina i dalje.

Ambrelašima poručujemo, da se mi ponosimo tim što smo u radikalnoj stranci, koja se bori za jedinstvo sve troje braće Srba, Hrvata i Slovenaca, za čestito i valjano uređenje države, a protiv svima smuljivcima i mešetarima narodne volje. Laž ima kratke noge a istina pobeđuje, a to neka dobro upamte primorski ambrelašici. Primorski radikal.

Izbori i naša štampa.

»Обзор« komentirajući rezultat izbora piše u članku »Što sada?«, među ostalim: »Demokrati ne mogu ući u koaliciju s radikalima, jer bi ih ova koalicija još više kompromitirala. nego dosada, pa za njih nema druge, nego kušati, da se postave na čelo jedne proturadikalne koalicije, no i to im može uspjeti samo onda, ako se izjave za reviziju ustava. To bi sve vridjelo u normalnim prilikama. No ako Radić sa 70 mandata ne dogje u parlamenat, što je vjerovatno, onda se situacija znatno mijenja.

Ako Radić ne dogje u parlamenat, onda će u parlamntu biti samo 243 zastupnika, pa je većina onda 122 glasa. Ako su radikali dobili 107 zastupnika, onda im treba pokupiti samo desetak zastupnika, što je vjerovatno, da imaju sigurnu većinu i da sjede četiri godine na vlasti.

Ako dakle Radić dogje u skupštinu, onda se radikali mogu održati samo u koaliciji s ostalim strankama, a ako to ne nagju, moraju predati vlast, ako pak Radić ne dogje, onda su prilično sigurni. Sudbina parlamenta ovisi o Hrvatima ili točnije o Radiću, i o držanju Beograda prema Radiću, koji će 28. postaviti svoje zahtjeve.

»Riječ« piše, da demokratska stranka ne ulazi u kombinaciju koalicije s radikalima, pa prema tome oni mogu da zatraže kooperaciju bilo s Radićem, bilo s Korošćem, Spahom ili s džemijatom. Najbolja bi bila kombinacija radikalno-radićevske većine zbog toga, što bi ona mnogo pomogla brzom ozdravljenju našeg naroda od plemenske psihoze.

»Z. Tagblatt« veli, da će situacija u parlamentu znatno biti izmijenjena, ako Radić ne dogje u parlamenat. Normalni politički odnosi ne mogu nikako prije nastupiti, dok se Radić ne odrekne dosadašnje negativne politike. Radićeva politika škodi normalnom političkom razvoju Jugoslavije, ali Radić neće nikada, makar kako ojačao, moći da sprovede svoje stanovište, jer u cijeloj zemlji neće moći nikada dobiti većinu.

»Slobodna Tribuna« kaže, da je rezultat izbora vrlo nepovoljan za daljni razvoj našeg državnog života i za srećenje naših političkih i narodnih odnosa tim više, ako glavne struje ostanu nepomične na svojim dosadašnjim načelnim programima i taktičkim pozicijama.

»Narodna Politika« piše, da je hrvatsko-srpski spor dospio do vrhunca zaoštrenosti. Kako će se taj spor razvijati zavisi u prvom redu o Nikoli Pašiću i Stjepanu Radiću.

Uopšte kako se vidi, zagrebačka štampa gleda nekako i previše pesimistički na razvoj naših političkih odnosa nakon izbora. Naprotiv beogradska je štampa više optimistički raspoložena. Ona vjeruje, da će radikalima uspjeti i u slučaju Radićeva dolaska u Skupštinu, a pogotovo u slučaju da ne dogje, stvoriti jednu radnu većinu u novom parlamentu. Radikalna stranka ne boji se da preuzme na se svu odgovornost za vođenje državnih poslova, pa je uvjeren da će radom, i samo radom, najbolje uvjeriti i svoje protivnike kao i pesimiste, da je sposobna i da je zaslužila narodno povjerenje. Radikalna stranka nije nikad blježala od odgovornosti. Naprotiv za svoja djela ona je uvijek bila spremna da narodu predlaže račun. I to je bio jedan, od nemalih, razloga, da je radikalna stranka hvatala sve većeg maha u narodu.

Mi se nećemo upuštati u nagaganja, ne ćemo da budemo proroci, mi vjerujemo u sposobnost, u um i patriotizam onih, kojima smo dali svoje povjerenje, pa zato bez straha gledamo budućnosti u oči. Naša stranka ima izgrađen svoj program i odregjen svoj put!

У нашој престоници.

Колико људи посети Београд у 24 сата, на мјесец, и на годину? Просјечно се узима да кроз београдску станицу дневно прође око 5.000 особа, а то ће рећи, да на мјесец дана у Београд дође и оде из Београда око 150 хиљада лица. За годину дана тај број износи 1.825.000 лица. Од 5.000 свакодневних посетилаца око 100 имају директну карту за иностранство, т. ј. на годину то износи 35.500. Али је далеко јачи саобраћај са Београдом на савском пристаништу. Ту дневно долази и одлази око 12.000 лица, т. ј. 360.000 на мјесец или 4.380.000 годишње. Према томе читав промет странаца у Београду досиже 17.000 лица дневно или 510.000 мјесечно, а годишње 6 милиона 205.000 људи.

Резултат избора по покрајинама.

У посљедњем броју донијели смо, колико који наш крај бира посланика, а данас доносимо, колико је који крај дао посланика појединој странци. Према извјештају министарства унутрашњих дјела по покрајинама су изборни резултати сљедећи: Србија: радикали 66, демократи 33, земљотрнци 13, федералисти 2, Босна и Херцеговина: радикали 13, земљотрнци 6, Спачо 18, Радић 9, српска странка 1 (у Туали). Хрватска и Славонија: Радић 52, демократи 10, радикали 6. Словеначка: Корошец 22, Радић 2, демократи 1, кметизи (Пуцел) 1. Далмација: радикали 5, Радић 7, демократи 1, Дринковић 2. Војводина: радикали 15, демократи 5, социјалисти 2, Буњевци 3, земљотрнци 1, Румуни 1 и Нијемци 6.

Према овим резултатима избора из цијеле државе за Видовдански Устав има 173 посланика, а за његову ревизију 127 посланика, ако се узме, да би и земљотрнци и социјалисте пошлн заједно са Радићем, словенских клерикалима и босанским муслиманима.

По вјерама су нови изабрани посланици подијељени овоко: православни 161, католици 118, муслимани 31.

Спољна политика.

Квиринал и Ватикан. Торинска „Stampa“ говори оптимистички о измирењу између владе и Ватикана. Истичући важност посјета римског градоначелника код ватиканског генералног викара лист тврди, да је у разговору између обају функционера дошло до споразума, у којем је наглашено, да је Мусолинијева влада спремна дати Ватикану неке концесије. У чему су те концесије то се још не зна. Међутим се у римским упућеним круговима неком сигурношћу тврди, да је дошло до измирења између папе и краљевства. То да ће се манифестирати тиме, што ће сам папа или један од највиших црквених достојанственика вјенчати најстарију кћер краља Виктора Емануела, принцесу Јоланду.

Пољска мирољубивост. Пољски мин. иностраних дјела Скраински изјавио је да се Европа дијели на двије групе: једна тражи сваку прилику, да распири немире и нереди у циљу да дође до ревизије мировних уговора, друга пак тражи провађање тих уговора. Пољска припада овој другој групи и зато непрекидно тражи признање својих граница јер је тај проблем важан за очување свеопћег мира у Европи.

Освета ва убијене Французе. Поенкарс је изјавио, да ће немилосрдно осветити убијене Французе у Буеру. Примјениће се све мјере, да се онемогуће даљи исподи немачких националиста. Министар војни Мажино, који

се налазио на инспекционом путу у Руру, допутовао је на вијест о убијству у Буер и положио на груди убијених крст легије части. Французи су одлучили, да варош Буер има платити 100 милиона марака казне. У случају, да се убојице не пронађу, примјениће се најстрожије репресалије.

Наши дописи.

Rab, 19. marta.

(Radikalna stranka). Kako Vam već brzojavno javismo, ispadak jučerašnjih izbora ovdje bio je slijedeći: Prva žara t. j. ona pučke stranke dobila je 34 glasa, zemljoradnička 455, demokratska 78, Drinkovičeva, dotično Radičeva 292, a naša 38.

Tko znađe da se naša stranka organizirala ovdje tek malo dana prije izbora, neće se čuditi ovako malenom broju glasova, a još manje će se čuditi, kad sazna, da je ovdje bilo sve proti nama napereño i samo proti nama. Proti nama bili popovi i fratri, koji su u narodu agitirali parolom, da radikalna stranka hoće da sve katolike poriščani. Kako su oni to vjerovanje u narodu širili budi nam primjerom slijedeće: Jedna pobožna ženica malo dana prije izbora upitala gdje je sveštenik koji je imao držati neku pobožnost, odgovori: »On je vanka po selima da brani našu svetu viru«, on je bio onog dana u selu u izbornoj agitaciji.

Proti nama bili su svi državni namještenici, proti nama bio je demokratsko-zemljoradnički opštinski odbor, proti nama zemljoradnici i Radičevci, proti nama i slavna Orjuna.

Sva ova šarena družba, zajednički graknula proti nama ko jato crnih gavranova. Sve jednim glasom pozivalo je narod na Križarsku vojnu proti rušiteljima katoličke vjere, protiv Srba, proti onima, koji hoće veliku Srbiju itd.

Ovakom harangom uspjelo je protivnicima da nam otmu nekoliko glasova, a za druge postigođe se uz ustegu od glasovanja. Mi smo ipak zadovoljni uspjehom prvog okršaja, sjegurni da kod budućeg naš će uspjeh biti daleko veći; protivnicima pak poručujemo, da nas sva njihova rabota ne plaši i da ćemo neustraiivo proslijediti poduzetom stazom, uvjereni da smo izabrali onu pravu.

Zasluzuje zabilježiti, da nekoliko Orjuna naša glasovalo za Radičevu listu i da je jedan Orjunaš bio Radičev pouzdanik. Drugi pak Orjunaš rekao je, da je bolje glasovati za Radiča, nego li za Srbe.

U broju 53. »Narodne Politike« jedan velečasni javlja slijedeće: »Tri maloposjednika o-snovali su u Rabu radikalnu stranku, jer da ona »brani« njihov posjed. Ovi pomažu radikalima i zaboravljaju, kako ti ljudi pišu o nama u »Tri-bunici«, »Balkanu« i »Srpskoj Riječi«. Sramota!

Velčasni! Nije tako; mi nismo stupili u radikalnu stranku zato, jer da ona brani naš posjed, naš je posjed već ustavom zajamčen, pa nije potrebno da nam ga jedna ili druga stranka brani, jer do potrebe obraniti će ga država. Mi smo stupili u radikalnu stranku, jer znamo, da samo radikalna stranka može sačuvati našu krvavo stečenu slobodu i naše državno jedinstvo, jer smo uvjereni, da će nam biti dobro ako se okupimo svi oko jedne osi, a ta je os narodna radikalna stranka Srba, Hrvata i Slovenaca. Stupili smo u radikalnu stranku, jer ne mrzimo Srbe, kao što ih Vi, velečasni, mrzite, ne mrzimo njihovu vjeru ko što ju Vi mrzite, jer brat nam je mio, pa koje vjere on bio. Sramota nije, velečasni, što smo mi stupili u radikalnu stranku, sramota je naprotiv, što Vi upotrebljavate vjeru u vaše partajске svrhe, sramota je što Vi mrzite na sve što je srpsko i pravoslavno.

Jedan od trojice.

Градске вијести.

Čajanka u počast d.ra Cvijića. Nastavnici gimnazije i učiteljske škole priredili su sinoć u počast našeg najvećeg naučnjaka d.ra Cvijića. Direktor Ježina pozdravio je d.ra Cvijića, istaknuvši zadovoljstvo, što može da pozdravi velikoga sina našega naroda i odličnoga pobornika narodnoga jedinstva. Dr. Cvijić se zahvalio istaknuvši kako je ponosan, što može da nešto uradi za narodno jedinstvo i kako je dužnost svih, a u prvom redu nastavnika, da rade na zbližavanju naših triju plemena i na odgajanju zdravog i spremnog narastaja. — Dr. Cvijić danas je otputovao za Split.

Ministar Ninčić na prolasku. Kako smo već javili, u četvrtak na večer bio je na prolasku kroz Šibenik, ministar inostranih djela dr. Ninčić. Ministar je izišao na kraj i onaj sat vremena, što parobrod stoji u luci, upotrebio da razgleda grad. Sa strane gradske uprave nije niko dočekao ministra.

Naši uređi I jezik. Stara je stvar, da naši uređi, svi bez razlike, veoma malo, da ne kažemo baš ništa, posvećuju pažnje jeziku. Bilo bi jednom vrijeme da se o jeziku povede malo više računa i da se naš lijepi jezik u službenim spisima ne kviri. Jer ko poznaje naš jezik i ko ga ljubi, mora da se zgrozi i da ga obilje ledeni znoj, kad uzme koji spis bilo kojeg našeg urca. Samo pogreška za pogreškom. Takogler i u natpisima se mnogo griješi. A onda što je najgore natpisi u ćirilici i latinici nisu isti. Pa i onda na mnogim tablama su ćirilska slova pogrešno ispisana. Tako n. pr. na našoj pošti stoji i ovo: Pаздиоба Пакета (umjesto Пакета). Ovo je samo jedna greška i to sitna prema onim drugim, većim i bezbrojnim. Pa onda i privatnici, kad što javljaju ili oglašuju, pišu svakako. Po ostalom svijetu, a i u nekim našim gradovima, gradska uprava, nadzire ove natpise i izloge i ne da da se svašta i svakako drlja. Zar se i kod nas to ne bi moglo uesti?

Hoće da mu dadu mandat. Neki ne mogu se nikako pomiriti sa mišlju, da je dr. Trumbić, bivši predsjednik Jug. Odbora, bivši ministar inostranih djela, postao i bivši narodni poslanik, pa pokušavaju na sve načine, ne bi li mu se na bilo kako stvorio mandat i omogućilo poći u Skupštinu. Radi toga su poduzeti koraci sa više strana, da se nagovori Mate Goretka, kao i njegov zamjenik, te benkovački sreski kandidat i njegov zamjenik, da se odreku mandata u korist dra. Trumbića. Ova su posljednja trojica, već i pristala na to, nli Mate Goretka, neće da ispusti svoje pravo i da se odreče mandata, pa ni za ljubav dru. Trumbiću.

Radičev kukuruz. Svojim vjernim Stan-kovčanima Stjepan Radić je poslao dva vagona kukuruzia i vagon pasulja, koji su jučer stigli u Šibenik i odmah bili preveženi u Zaton.

Izborne sličice. U Šibeniku su između ostalih bili za republiku, jedan stari trgovac, jedan učitelj i jedan advokat. Ljudi, koji ih znaju i poznaju, čudili su se i pitali, kako i zašto to, a oni su svaki na svoj način htjeli da opravdaju taj svoj preokret. Onaj trgovac kaže, da je prešao u republikance, jer je tobože nezadovoljan sa ovakim stanjem stvari. Mi mu vjerujemo, i zbilja je teško da bude zadovoljan čovjek, koji nije zadovoljan ni s kim i s ničim.

Učitelj kaže, da je za republiku, jer godi osobito prijateljstvo prema Drinkoviću.

Advokat kaže, da je bio uvijek republikanac i za vrijeme Austrije. Na dokaz iznosi svoje postupanje za vrijeme rata sa pok. Dr. Karavićem i drugima. Mrzio je ne samo Austriju, nego

i Karla i Zitu i Zentu, pa je litio da ostane dosljedan.

Ne znamo što će kazati oni iz Badžane.

U prošlim izborima nijesu glasovali mnogi činovnici. Neki su se bojali, da se slučajno ne dozna u koju su žaru bacili kuglicu, pa su se prepali da radi toga ne pođu u Mačedoniju, neki pak nijesu imali odvažnosti niti im je svjeza dopuštala da glasuju protiv koje od gubernamentalnih stranaka. Ipak su htjeli, da na koji način iskažu, koliko im na srcu leži ova država, koja im je dala sve što je mogla, tako da su se i oni odma čudili, kako je njih mogla da metne na položaje sa kojih bi morali oni prvi da štite i vrše zakone, a sad oni sami ne poštuju te zakone i svojim ponašanjem pokazuju da ne treba vršiti građanske dužnosti. Radi toga su ostali kod kuće.

Ovih je dana bilo klanjanja u stolnoj crkvi. Po običaju razna se bratstva kupe u svojim crkvama i idu procesionalno u katedralu, prvo: križ, pa muški a za njima ženske. S njima obično ide po koji fratar ili pop. Dr. Dulibić stajao je u ulici s onim fratrom iz Drišta, koji mu je pripovjeda o žari Roka Šarića u Drištu i promatrali su one procesije i donekle uživali u pobožnosti ovog nevinog naroda. Brojili su koliko ima ljudi, koji idu da mole Boga, a svi su oni glasali narod popova i fratara. Nezahvalan je ovaj naš narod. Jedino ih je tješilo da je i fra Metod bacio kuglicu u petu mješte u prvu žaru.

Najviše straha od republike imaju neke žene. Zaprepastile su se, kad su čule, da se neće ići više u vojsku. Sad će muževi biti uvijek uz njih, a ne kao pod Austrijom, kad su bile slobodne i još primale potporu. S toga one proklinju republiku.

U fond lista. Prigodom smrti blagopokojnog Mirka Ležaića iz Benkovca, priložiše u fond „Dalm. Radikala“ g. Miloš Medić iz Benkovca i g. Mladen Crvak iz Šibenika po 10 dinara. Uprava najljepše zahvaljuje.

Porez na poslovni promet. Poreska kotarska vlast u Šibeniku, donosi do javnog znanja porezovnicima, da je dovršeno odmjerenje poreza na poslovni promet za IV. tromjesečje 1921. i za 1922. godinu. Porezni iskaz biće izložen kod kot. porezne vlasti u Šibeniku i poreznih ureda u Skradinu i Tjensnu od 1. IV. do 15. IV. 1923. Radi toga se pozivlju obveznici, da u vlastitom interesu pregledaju poreski iskaz, jer im se posebni platni nalozi neće izdavati. Oni poreznici, koji su prikazali knjigu ili prijavu prometa, mogu protiv razreza prikazati utok, biljegovana sa 10 din., ovoj kot. vlasti u roku od 15 dana.

Skupština. Uprava građanske glazbe nas moli da javimo, da će u utorak u večer u 19 sati u prostorijama Sokola biti izvanredna glavna skupština članova glazbe. Dnevni red je: biranje nove uprave.

„Fabrika i Njiva“ prestaje izlaziti. Kako saznajemo ovaj list, koji je u 5 brojeva tri puta bio zabranjen, prestaje izlaziti usljed optužbe koju je dr. odvjetništvo podiglo protiv njegovog urednika zbog komunističke propagande.

Industrija Dalmacije. Primilo smo na prikaz ovu knjigu, što ju je kao treći svezak svoje „Industrijske biblioteke“ izdao „Jug. Lloyd“. U njoj autor, glavni urednik lista „Jug. Lloyd“ g. Josko Lakatoš prosljeđuje svoju obradbu industrija pojedinih naših pokrajina. Kao i nedavna njegova publikacija o „Industriji Slovenije“ odlikuje se ova knjiga tačnim i sigurnim prikazom

Brzobjavne i telefonske vijesti

(Posebni izvještaji „Dalmatinskog Radikala“).

Kraljevski par u Dalmaciji.

BEOGRAD, 24. Kako se iz obavještenih krugova doznaje, Nj. V. Kraljica Marijola, sa majkom, putuje sutra u nedjelju u Dubrovnik na duži boravak. Nj. V. Kralj takogjer će po sastanku Narodne Skupštine otputovati u Dubrovnik. Poslije boravka u Dubrovniku, kako javljaju pariške novine, kraljevski će par otputovati u Pariz u posjete predsjedniku Republike Poincareu.

Za poboljšanje izvoza.

Sjedinica ekonomsko-finanjsijskog komiteta.

BEOGRAD, 24. Ekonomsko-finanjsijski komitet nastavio je jučer prije podne u kabinetu ministarstva finansija svoj rad. Prisustvovali su Stojađinović, Marković, Miletić, Perić, Jančević i Supilo. Jedna od najvažnijih sjedinica komiteta odnosi se na smanjenje carine na izvoz pšenice. Riješeno je da se carina na izvoz smanji od 150 na 60 dinara po metru. Članovi komiteta drže, da će se ovom mjerom omogućiti izvoz pšenice, koja se u posljednje vrijeme nije mogla izvoziti zbog visoke carine. Daleje je komitet raspravljao o pitanju reparacionih potraživanja od Njemačke u vezi sa francuskom okupacijom Ruira i stajao u kom se nalazio Njemačka. I ako reparaciona komisija nije odredila kontingenat naših primača za 1923., komitet je odobrio ministru saobraćaja, da na račun reparacija, u iznosu od 300.000 zlatnih maraka nabavi željezničkog, telefonskog i telegrafskog materijala. Osim toga dato je ministru ovlaštenje, da povede potrebite pregovore o nabavci novih lokomotiva. Na poslijetku je, radi mnogih alouptreba na državnim imanju Beđe, odlučeno da svi članovi komiteta danas pođu na imanje i pregledaju cijeli rad. Također tu će se izvršiti i izbor upravnika imanja i dati mu udovstva za eksploataciju jednog dijela šume.

Делта и Барош.

Министар др. Нинчић на Сушаку.

СУШАК, 24. Јучер у 8 сати у јутро стигао је у Бакар министар иностраних дјела др. Нинчић, па се одмах моторним чамцем превезао на Сушак у хотел Јадран. У исто време је стигла и наша делегација са експер-

појединих индустријских грана Далмације, која како се то из овог приказа разабире није тако сиromašna, како се мисли, само јој треба дати средства, да своја бројна природна богатства исцрпи. Нарочито су баухит, тупина и цемент, те обилје водених снага карактеристика далматинске индустрије у užем смислу тог значења — док с друге стране стоје опет разни далматински специјалитети (уље, мараšка, бунач, риба и т. д.), који пружају сировине и обилно поље рада за разнolику индустрију. Многи, који није познавао привредну страну и снагу ове наше покрајине моћи ће по knjizi г. Lakatoša, да се о томе свестрано информира. Пожељно би било, да автор прослједи што прије и са својим приказима индустрија осталих наших покрајина, како би једном већ имали вјерну и исправну слику наше индустрије.

Цијена је knjizi 15 динара (без поштарине), а добија се она како код управе „Jug. Lloyd“ тако и у свим већим и болјим knjижарима. Препорукамо најтоплије.

Изнајмљују се одмах два локала. Упитати код Српске Банке, подружнице Шибеник.

тима под водством др. Рибаржа. Др. Нинчић је са делегатима обишао цијелу сушачку луку као и Делту и Барош, те су се повратили у хотел гдје је одржана конференција. У исто је време одржао саветодавни одбор Сушака сједницу и закључно послати министру посебног делегата, који ће му растумачити положај Сушака и његов интерес у питању рибјечког конаорција. Изабрани делегат др. Червар обраложио је министру интересе Сушака, ради којих наша држава не смије ући у никакав конаорциј, у ком би била Делта и Барош. Червар је истакао, да је Барош потпуно довољан да свлада сав наш извоз и увоз. Конаорциј је и за то немогућ, јер се преко њега не би могле слати наше трупе на отоке, илџ бар не би без туђе контроле. Исто је и са трговином. Червар је замолио др. Нинчића да наша влада устраје на путу којим је пошла наша делегација. Др. Нинчић је изјавио да му је све то познато и да ће учинити своју дужност и према држави и према народу.

ПРЕГОВОРИ РАДИЋ-КОРОШЕЦ.

Стварање сепаратистичког блока.

BEOGRAD, 24. Јучерашња „Правда“ прима из Љубљане: Данас послје подне одржан је тајни састанак у једном хотелу између клерикалаца и Радићевих изасланика. Радић је послао пет делегата са дром Мачеком на челу. Вођени су преговори о склапању сепаратистичног блока између Корощца и Радића, а они су увјерени да би у тај блок предобили и Спаху, Нијемце и Џемијат. Преговори ће се наставити у Загребу, камо су у вечер отпутовати Радићеве делегати. Корощец је изјавио, да је „вољан“ склопити такав блок. Сутра путује Корощец са својим делегатима у Загреб, да присуствује Радићевој скупштини у Неђељу.

Намјесник из Словеније у Београду.

BEOGRAD, 24. Овамо је стигао покрајински намјесник из Љубљане др. Хрибар, да реферире о изборима у Словенији. „Трибуна“ вели да је Хрибар дошао у Београд не да реферире, већ да се извине за оне афере, које је приредио председнику владе г. Пашићу и да приликом укидања намјесништва замоли какав нови положај од Пашића. Хрибар је скроман и тражи мјесто посланика у Берлину.

Рим и Ангора. Нота ангорске владе и турски протупредлози изавазили су велико изненађење у талијанским политичким круговима. Турски предлози тангирају талијанске интересе, пошто захтјевају турску сувереност над острвима Родос и Кастилерицо, која се сада налазе под талијанском окупацијом и којих се Италија из стратегијских разлога не може одрети. Изненађење је у толико веће, што се Турци на лоанској конференцији нису појавили са тим захтјевом, који је већ и зато неоправдан, пошто на споменути острвима не станују Турци. Вјерује се, да ће талијанска влада одбити турске предлоге.

Zlatarska Radiona Vjekoslav Grünbaum Gospodski trg 13 - Šibenik

prima sve radnje zlatarske struke, izrađuje svaku vrst vjenčanih prstena (tonda), popravlja srebrenе torbice, čisti i popravlja srebrenе service
brzo i solidno.

Модерно уређена
„Нова Штампарија“
 у Шибенику
 препоруча се п. н. опћинству.

ЗАХВАЛА.

Гапути доказима саучешћа које нам је исказано од стране мјештана, пријатеља и знапаца у нашој жалости пригодом смрти наше племените мајке

ПЕРЕ уд. КУЛИШИЋ

у име своје и остале родбине изричемо, свима без разлике, нашу дубоку благодарност.

У ВРЛИЦИ, 18. марта 1923.

Др. Симо Кулишић. општ. лијечник; Олга уд. Катић; Зорка Кулишић.

Posve novi način ulaganja novca!

15% ukamaćivanje

Primam u moje poduzeće solidne udionike sa ulozima počam od Din. 10.000 pak dalje. Ulozi osigurani su potpunim jamstvom jednakim svakoj bankovnoj garanciji. Diskrecija je ulagačima i interesentima posvema zajamčena.

Usmene i pismene ponude daje svakim danom:

Agenturna, komisijonalna i otpremnička poslovnicа
JOSIP JADRONJA - ŠIBENIK.

VULKANIZACIJA u KRANJU

ZASTUPSTVO ZA DALMACIJU U ŠIBENIKU

Stalno na skladištu:

- pune gume po dimenziji.
- a) nove auto-pneumatike i unutrašnje gume sviju dimenzija svjetske tvrtke Metzeler;
- b) potpuno reparirane auto-pneumatike i unutrašnje gume.

Reparatura:

popravak sviju vrsta auto-spoljašnjih i unutrašnjih guma.
 Specialiteta: izradak novih protektora i to glatkih, dezini-ranih i okovanih.

KOMPLETNA GARNITURA ZA BICIKL 200 Din.

Cijene izvan konkurence!

Preporučuje se

PETAR SLJEPČEVIĆ

262. ispod Realke.

BANCA DALMATA DI SCONTO D. D.

PODRUŽNICA ŠIBENIK

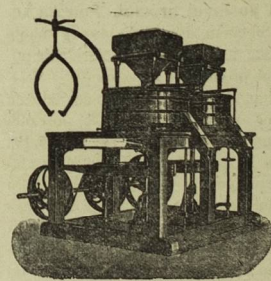
Prima uloške na knjizice i na tekući račun. - Eskomptira mjenice. - Obavlja sve burzovne naloge te isplate na sva tuzemna mjesta. - Izdaje čekove i kreditna pisma. - Financira trgovačka, obrtna i industrijalna poduzeća. - Obavlja sve štedioničke i bankovne poslove najkulantnije.

Brzajavni naslov: DALMASCONTO.

21

Tehnički Ured OSKAR KRAUS

TRST Via S. Nicolò 4 II.

CIJENE U DINARIMA.
 Informacije i obavještenja
 besplatno.

Motori za lagje i je-drenjače na benzin i naftu najbolje njem. konstrukcije. Kompletne mašine za tvornice tjestene i ulja.

22

STIPE ŠARE - ŠIBENIK (Dalmacija)

Telegrami: ŠAREST - VELIKOPRODAJA ŽITARICA I ZEMALJSKIH PROIZVODA - Telegrami: ŠAREST

20

Uspješno se oglašuje u „Dalm. Radikalu“